

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične številke se prodajajo po 3 nvd. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Novejšini, Sv. Luciji, Telmianu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele številke po 5 nvd. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širini 1 kolone. OENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm, smrtne, zahvalne, posla, oglasni denarni zavod po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnjna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Iaseratal oddelak uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno na upravi „Edinosti“. — Plačljivo in ustrezljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorje.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; za naročbo brez depozita naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljske izdatke „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kren 5-20, za pol leta Kren 5-10. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilna pisma se ne sprejemajo in nekepe se ne vračajo. Naročnina, oglas in reklamacije se pošiljajo na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEPAN GODINA. Lastnik: henerali lista „Edinost“. — Nastanila Tiskarna „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18. Poštno-branilniški račun št. 841-632. TELEFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI.

Ogrski državni zbor.

BUDIMPEŠTA 5. Podpredsednik Kabos je otvoril sejo ob 10.25 predp. V knjigi za interpelacije se nahaja interpelacija poslanca Geze Polonyi-ja v stvari bančnega privilegija. Polonyi bo utemeljeval interpelacijo koncem seje. — Nato je prešla zbornica na dnevni red ter je v tretjem čitanju vsprejela zakonski načrt glede varstva patentov za iznajdbe, vzorce in marke na razstavah. — Zatem je nadaljevala specialna debata o proračunu ministerstva za notranje stvari.

Posl. Haydin (delavna stranka) je polemiziral proti izvajanjem romunskih poslancev Vajde in Popa in označal kakor prepotenco, da se označata kakor edina zastopnika romunskega naroda. Nadalje je govornik izjavil: Slovaški narod je v svoji večini proti panslavizmu, in želi sam, da se madjarski jezik priznava kakor državni jezik. Rekel je, da narodnostni zakon odgovarja svoječasnim razmeram. Slovanski agitatorji nočejo izobrazbe mas. Z vsemi nasilnimi sredstvi skušajo počehtiti severno Ogrsko. Ne gre za panslavistično, marveč za češko gibanje, ki ima namen, da na mesto itak maloštevilne slovaške inteligence postavi v ospredje češko inteligenco. Delovanje teh agitatorjev mora država primerno paralizirati. Razprava je bila nato prekinjena. Sledile so interpelacije.

BUDIMPEŠTA 5. Finančni odsek poslanske zbornice je vsprejel zakonski načrt glede podaljšanja proračunskega provizorija do konca junija 1911.

Bosanski deželni zbor.

SARAJEVO 5. Deželni zbor je v vseh treh čitanjih z veliko večino vsprejel zakonski načrt glede fakultativne odveze kmetov. Rezultat glasovanja je bil vsprejet z veliko pohvalo. Nato je zbornica prešla v specialno debato.

Srbski proračun za 1911.

BELIGRAD 5. Finančni odsek je predložil skupščini proračun za leto 1911. Po tem poročilu so dohodki proračunjeni na 119.918.839, stroški na 119.915.575 dinarjev. Poslednji so bili — da se ohrani ravnotežje — s privoljenjem vlade znižani za 2.566.407 dinarjev napram načrtu finančnega ministra. Finančni odsek je v svojem poročilu predlagal več reform v državnem gospodarstvu. Z ozirom na velike žrtve, ki jih je država imela z armado, povdarja poročilo potrebo enotne organizacije vojske.

Zbornica bo razpravljala proračun potem, ko dovrši drugo čitanje zakonske predloge glede povišanja pristojbin in kolektivov.

Smodnik eksplodiral. Tri osebe mrtve.

BANJSKA BISTRICA 5. (Ogrski biro). Danes zjutraj je v sušilnici Dobakove smodnišnice eksplodiralo šest sodčkov smodnika, ki so tehtali 20 kvintalov. Lastnik Adolf Dobak in dva delavca so bili ubiti. Delavnica in sosedna hiša sta bile popolnoma razdejane. Soproga in sin lastnika sta nekoliko minut prej odšla iz hiše in temu slučaju se imata zahvaliti, da sta še živa. Eksplozijo so čuli po vsem mestu, razbitih je bilo tudi mnogo šip. Uzrok eksplozije še ni znan.

Nova gubernija na Ruskem.

PETROGRAD 5. Komisija dume je sklenila glede helmske gubernije, ki se jo

ima ustanoviti, naj se tudi v novi guberniji z nekaterimi izjemami pridrži civilno in sodno upravo, ki obstoja v kraljestvu poljskem. Gubernijo na se ne podredi generalnem guvernerju v Kijevu, marveč ministru za notranje stvari.

Nemški prestolonaslednik v Rimu.

RIM 5. Nemški prestolonaslednik in prestolonaslednica sta dospela semkaj ob 1. uri popoldne. Na kolodvoru sta ju pozdravila kralj in kraljica, predsednika zbornic, ministri in drugi državni dostojanstveniki ter osobe nemškega poslaništva. Rimski župan je imel na visoka gosta nagovor, v katerem ju je pozdravil v imenu mesta. Kraljevska dvojica se je potem s prestolonaslednikom in njegovo soprogo odpeljala v Kvirinal. Na ulicah je velika množica ljudska navdušeno pozdravljala gosta. Ovacije so se ponovile tudi pred Kvirinalom.

Zima v spomladi.

LVOV 5. V vzhodni Galiciji sneži od včeraj neprenehoma. Mrz je kakor po zimi. **CURICH 5.** Po vsej nemški Švici močno sneži že 48 ur. Mrz je zelo občuten. V Santisu kaže toplomer 20 stopinj pod ničlo, v St. Gotthardu pa 14 stopinj. Ob enem veje tudi močan veter. Na Splugu je med vožnjo zmrznil postiljon in se mrtev zgrudil z voza.

MILAN 5. V minoli noči je pričelo snežiti, in sneži močno skoraj po vsej goreni Italiji. Na nekaterih krajih je sneg visok že 20 cm. Več telefonskih prog je pretrganih. Zima je občutna.

BEROLIN 5. Toplomer je v minoli noči ob jasnem nebu padel v mestu na 5 stopinj, v predmestjih na 8 stopinj. Tudi iz pokrajin poročajo o velikem mrazu.

Potres.

DUNAJ 5. Potresni aparati c. kr. centralnega zavoda za meteorologijo in geodnamiko so včeraj popoldne zabeležili precej močan potres v daljavi kakih 1300 km. Začetek potresa ob 4. uri, največje tresenje 0,2 mm ob 4:52, konec okoli 5:30 ure.

PULA 5. C. kr. hidrografski urad poroča: Včeraj ob 4. uri 46' 40" popoldne so aparati zabeležili začetek močnega daljnega potresa. Maksimum ob 4. uri 51' 16". Ognjišče potresa je oddaljeno okoli 1200 kilometrov.

BUDIMPEŠTA 5. (Ogr. biro) Potresni aparati budimpeštanskega vseučilišnega observatorija so včeraj popoldne zabeležili srednje močan potres v ne preveliki daljavi.

Unanja trgovina Avstro-Ogrske.

DUNAJ 4. Po statističnem izkazu trgovinskega ministerstva o unanji trgovini avstroogrškega carinskega ozemlja za februar je znašal uvoz 231,7 mil., izvoz 166,3 mil., torej plus 0,1, oziroma minus 7 mil. kron nasproti lanskemu letu. V mesecih januariju in februariju je znašal uvoz 477,6, izvoz 343,6 mil. kron, torej plus 13 ozir. plus 0,9 mil. kron nasproti lanskemu letu. Pasivna trgovinska bilanca za januar-februar znaša torej 134 nasproti pasivumu 121,9 mil K v minolem letu. Številke lanskega leta so definitivne.

Berolin 5. Pruska poslanska zbornica se je odgodila do 2. maja.

Petrograd 5. Nekega japonskega vojnega sobo. a retiral, ko je fotografiral finko obrežje. Spremljala ga je mlada Rusinja, ki je bila tudi i-ročena sodišču.

„In kako? Dosedaj se mi je vedno prikazovala s krinko na obrazu, a danes sem jo prvič videl brez krinke, pa mi zadostuje.“

„Bog mi je priča, meni tudi!“ je rekla baronica. „Nikdar več se ne bom vmešavala v ženitvene stvari. Hotela sem jej dobro, a si je vse pokvarila. Salve!“

Pudencijana je podala protonotarju roko ter jeznost odšla iz sobe. Šla je k Giti, od katere je tudi prišla.

„Ravno tako, kakor sem ti rekla,“ je začela Pudencijana, ko je vstopila v Gitiino sobo. „Odnahal je od namere, da bi se oženil s teboj... Jezen je na-te... In vsemu temu si kriva samo ti!“

Gita je molče poslušala, kar jej je pravila baronica. Njo je bolj peklo to, da bo grdo in slabo mislil o njej protonotar, ker do tega jej je bilo mnogo, a žalosti po njem ni čutila nobene; saj ga ljubila ni tako nikoli, temveč vzeti ga je hotela samo zaradi baronice.

„Tvoja neumna strast je pokvarila vse!“ je nadaljevala baronica, v kateri je vrelo čim dalje bolj.

„Tem boljše, ker ga tako tudi nisem ljubila... samo ti si mi ga hotela naprtiti,“ je odgovorila Gita tako samozavestno, da

Petrograd 5. Car je na predlog finskega guvernerja izdal ukaz, da se delovanje finskega deželnega zbora odgodi od 8. do 30. aprila.

Pariz 5. Zbornica je razpravljala proračun o kolonijah.

50-letnica dež. zbora goriškega. 1861—1911.

V Gorici, 4. aprila 1911.

I.

Dne 6. aprila 1861 se je prvič sestal deželni zbor goriški k slovesni otvoritvi. Zapisnik te prve seje se glasi takole: Pričujoči:

„Cesarski Pooblastenec Gospod Svetovavec deželnega Poglavarstva Janez Vitez Bosizio; deželni glavar gosp. Wilhelm grof Pace; Namestnik njegov, Gosp. Karol Doljak; Premislottij, in Visokočast. Knez in Nadškof Andrej Gollmayr; Gosp. poslanci: Anton Černe, Sikst Bar. Codelli, Jožef Deltorre, Jožef dr. Deperis, Anton Dottori, Jožef Fabiani, Anton Goriup, Franc Grossmann, č. Fil. Jak. Kafol, Tomaž dr. Michelli, Alojzij dr. Payer, Alojzij Pollay, Hektor vitez Ritter, Vilhelm vitez Ritter, Janez dr. Rismondo, Alojzij dr. Visini, Andrej Winkler, Anton dr. Žigon in mnogo drugih ljudi.“

Potem, ko so se bili zborniki vsled povabila Prevzv. Gosp. Mestodržca primorskega od 27. marca 1861 št. 973/P v deželni dvorani zbrali, povzame besedo dež. Poglavar Svetovavec Gosp. Janez Vitez Bosizio in naznani, da je on po prezočbi in v imenu Prevzv. Mestodržca Cesarski Pooblastenec pri dež. zboru, zaznamni in odloči poslanca gosp. Grofa Wilhelma Paceta vsled ces. sklepa za deželnega Glavarja in poslanca Gosp. dr. Karola Doljaka za njegovega namestnika in omenivši v slovesnem nagovoru važnost nove ustanovitve, pristavi nekatere besede v spodbudo poslancev. (Občinstvo ploska.)

Deželni glavar vzame vse to na znanje in obrnivi se proti občinstvu spregovori in sklene govor z besedami: „Živi domovina! Bog živi svetlega Cesarja“. (V občinstvu se odmeva: živi!). Nato povzame spet Ces. Pooblastenec besedo in začne predlagati vladne nasvete, ki se nahajajo v dopisu Gosp. Derž. Ministra od dne 31. marca t. l. št. 1745 D. M., da bi se položili v dnevni red.

a) Po višem povelji izroči Zboru Ces. Diplom od 20. oktobra 1861, da naj bi se hranil v deželno-zbornem arhivu in objubil, da se mu bo imenovani Diplom z glavnimi postavami vred tudi v deželnih jezikih izročil, berž ko se bo prestava z Dunaja razposlala.

b) Oznani, da ker se ne morejo hkratu shajati deželni zbori in državno svetovalstvo, se bo zbor odločil in sicer dovolj za časa, da v državno svetovalstvo izvoljena poslanca bota utegnili priti priložno k začetku svetovavnega zbora na Dunaj.

c) Napové, da se bo mogel zbor, berž ko bo volitne spise presodil, nemudoma volitve poslancev za državno Svetovalstvo lotiti.

g) Naznani, da je vlada sklenila pomeniti se z odborom o izročitvi zavodov in ustanov, ki jih zdaj državna vlada sama oskrbuje in katerih oskerbovanje ima v prihodnje po ustavi zbor in oziroma odbor

jo je baronica pogledala v čudu, ker ni pričakovala takih besedi od svoje varovanke.

„Zbiraj po svojem ukusu... odslej se ne bom nič več vmešavala v tvoje posle.“ „Saj se tudi ni treba!“ je odgovorila Gita ježno. „Ti si že tako kriva vsemu zlu.“ „Nehvaležnica!“ je odvrnila baronica grobo. „Odsedaj za naprej te ne poznam nič več... Delaj, kar hočeš... ali doberga ne ukaša!“ Po teh besedah je Pudencijana odšla iz sobe in pustila Gito vso obupano in potro.

Pudencijana se je odpeljala takoj drugi dan v Demerje na posestvo svojega sina. Poslovia se je z Gito tako, kakor da ne mara nikdar več se tovarišiti z njo. Nekdaj tako tesno prijateljstvo se je sedaj razdrlo, gotovo za vedno.

Gita se je sedaj čutila osamljeno. Pričela je premišljati o svoji in Jelenini usodi. Glede sebe je imela še časa za odločitev, ali Jeleno jej je delala tem večjo skrb. Dekle trdoglavo, a kdo ve, če se bo pokoravala materini zapovedi, da vzame Petkoviča...? In zakaj naj ravno Petkoviča...? Dekle je lepo in bogato... snubačev bo še preveč... Saj Petkovič tudi ni dosti prida, pa naj zato, da stori po volji Pudencijane, s katero se je ločila, tira sedaj hčer v naročje moža, ki ga ne ljubi? Ravno pokazati hoče baronici,

njegov prevzeti; da je treba tedaj odboru zapovedati, da naj se z vlado zmeni in pogodi, in kar bo opravil, zboru sporoči; — kar se tiče prevdarka dohodkov in stroškov za l. 1862, bi bilo želeli, da bi se s pravocasnno določbo nepriklam v okom peršio. Ker bo prva seina doba državnega Svetovalstva beržkone dalj časa trpela in ker bi se, kakor se zdi, deželni zbor prekasno zopet sklicati dal, da bi zamogel prevdarek še o pravem času določiti, bi bilo dobro, da bi se deželnemu, ali pa posebnemu odboru pravica podelila stroške in dohodke pretresati in določno prevdariti; odbor pa bi bil dolžan zboru vse natanko nazvesti. Se preden se bo zbor odločil, bo mu Vlada v tem smislu napravljen predlog poslala. Glavar vzame vladne predloge na znanje, sprejme cesarski Diplom 20. okt. 1860 in pooblastencev dopis od 6. aprila 1861 št. 1 C. P.; na ta opomin, da je treba, kakor Ustava velevala, brez odloga lotiti se presojevanja volitnih pism in nasvete, da naj bi zavolj vzajemne kontrole poslanci velikega posestva volitve kmetijskih sosesk pregledovali, poslanci kmetijskih sosesk pa volitve kupčijske zbornice, mesta in obrtniškij tergov in poslanci ter poslednje volitne skupščine volitve velikega posestva preiskavali. Ta nasvet je bil enoglasno sprejet.

Nadalje pristavi Glavar, da morebiti bi se ne izplačalo, ko bi se v vsakteri izmed treh volitnih skupščin vsi poslanci tega opravila poprijeli in nasveta, da naj bi se izmed slehernega treh volitnih razredov tri poslanci odbrali; ti naj bi imeli pravico in dolžnost volitna pisma pregledovati in izid preiskovanja zboru sporočiti.

Ta nasvet je bil z večino glasov sprejet, in ko so nato poslanci omenjene odbornike volili so prišli ti na dan; za veliko posestvo: posl. Ritter vitez Vilhelm, Codelli Bar. Sikst, Goriup Ant.; za kmetijske soseske: poslanci, Winkler Andrej, Pollay Alojzij, Fabiani Jož.; za mesto, kupčijsko zbornico in trge: poslanci Rismondo dr. Jan., Visini dr. Alojzij, Grossmann Franc, katerim so se izročili dotični zapečateni zaviti, v katerih so bila volitna pisma. Glavar razodene potem željo, da naj bi, ker posebnih uradnikov še ni, izmed poslancev eden uredovanje sejnijh zapisnikov začasnno prevzel in povabi poslanca Pajerja, naj bi si to opravilo naložil.

Na to se je seja, ki je pričela ob 11. predp. sklenila ob 12. opoldne.

Petdeset let istrske dež. avlonomije.

Danes praznujejo istrski Italijani petdesetletnico, odkar se je sestal prvi istrski deželni zbor. Rekli smo: istrski Italijani, ker istrski Slovani nimajo nikakega razloga, da bi se veselili te dobe, nimajo nikakega razloga, da bi se veselili spominov na prvi istrski deželni zbor, katerega člani so pri volitvi poslancev za Dunaj — tedaj so namreč deželni zbori volili v državni zbor — zapisali na glasovnice mesto kandidatov besedo: n e s s u n o — nikogar! S tem so hoteli dokumentirati svoja čustvovanja, dokazati, da nočejo imeti nikakega stika z Dunajem, da se tudi njih misli, njih želje in njih hrepenenja z onimi ostalimi Italijani vred osredotočujejo v — Rimu.

Ta prvi istrski deželni zbor, ki je mesto poslancev poslal s svojim „nessuno“ na Dunaj odpoved, je bil sicer razpuščen. Ali

da se je popolnoma osvobodila njene oblasti in da zna delati tudi po lastni volji.

Napisala je pismo podžupanu Petkoviču, kjer mu javlja, da Jelena noče na noben način vzeti njegovega sina, a ona da ni v moči, siliti jo v zakon, ki bi prinašal nesrečo za nesrečo.

Staremu podžupanu ni bilo nič kaj povšeči to pismo, še manj pa sinu, kateremu je bilo žal deklice in njene dote. Toda drugega pomočka ni bilo — molčati in pretrpeti.

Giti je bilo lažje srce, ko je odpravila pismo Petkoviču... Komaj je čakala, da pove Jeleni, kaj je ukrenila... Sirota je ležala še drugi dan v neprestani vročnici... Tako jo je potri kruti materini nastop.

Predno je šla spat, je pogledala Gita po Jelini, prvič v teh dneh. Deklica je dremlala in težko dihala. Gita je sela kraj nje ter jo opazovala. Smilila se jej je. „Moj Bog,“ si je mislila pri sebi. „Kako sem mogla biti taka z njo? Sirota brez očeta, nobenega nima na svetu, razven mene, a jaz sem jo tepla, mučila. Ubogo dete!“ V Giti se je vzdramilo materinsko srce. Polahno je prišla Jeleno za roko, nagnila se nad njo ter jo poljubila v bujne lase, pa zajokala.

(Pride še.)

PODLISTEK.

Udovica.

Povest iz 18. stoletja. — Napisal I. E. Tomić.
Poslov. Stefan Klavs.

„Po tem vidim, da še vedno ljubi Domjaniča,“ je rekel protonotar, obrnjen proti baronici. „Kaj naj potem iščem pri njej?... Ne, ničesar nočem več vedeti o njej in tudi ne čuti... Dobro, da sem videl, kar je bilo... Vendar me ljubi Bog, ker me je zadnji hip rešil te ženske...“

„To sem si mislila,“ je povzela baronica besedo. „Vi je torej ne mislite snubiti?“

„Ne, za ves svet ne!... Nočem je niti več videti,“ je naglasil protonotar najodločnejše.

„Nora ženska!“ je ponovila baronica ljuto, vstajaje iz naslonjača. „Tako sem jej rekla, da se tako zgodi, čim sem zvedela, kaj je storila. Vi ste slabih živcev in tankočuten, drugi ne bi vzela za slabo, kakor Vi.“

čustva so kljubu razpustu ostala ista. Tako je bilo takrat in tako je ostalo čustvovanje mogotcev tudi do danes. Razlika med takrat in danes je ta, da je tedaj večina prebivalstva dežele še živela v duševnem in gospodarskem suženstvu in je bilo torej zastopnikom vladajoče oligarhije možno vzdržati fikcijo, da ta „nessuno“ odgovarja mišljenju večine prebivalstva dežele, dočim bi danes taka fikcija ne bila več možna.

Če se primerja velikanski napredek drugih dežel v zadnjem polstoletju z napredkom Istre, potem moramo za pravo reči, da je dežela, v kolikor je to bilo odvisno od vladajoče oligarhije, danes tam, kjer je bila pred 50 leti. Kultura v mestih, kjer osredotočuje italijanski element, tudi danes ni večja, nego je bila pred 50 leti; gospodarske razmere pa so se preje poslabšale nego zboljšale. Prebivalstvo na deželi — ki je izvenzemski redkih italijanskih naselencev vse-skozi slovensko — je ostalo po nekaterih okrajih tam, kjer je bilo pred 50 leti, dočim je v nekaterih krajih res lepo napredovalo toliko gospodarski, kolikor kulturno, ali vse to se je zgodilo proti volji vladajoče oligarhije. Da je pa vladajoča istrska klika z vsemi silami nasprotovala napredku slovenskega prebivalstva dežele je nekaj povsem naravnega; imela je zato toliko materialne kolikor idealne razloge. Materialne razloge, ker je vse gospodarstvo istrskega italijanskega meščanstva slonelo na benečanskem zistemu izmogočanja, za kar pa je prvi predpogoj — nevednost; in idealne, ker v onem trenutku, ko pride do veljave večina prebivalstva dežele, razpadejo v prah vse one sanje, katerim je dal istrski deželni zbor leta 1860 z onim „nessuno“ tako jasnega izraza.

Zavarovati se moramo že v naprej proti morebitnemu očitjanju denuncijantstva. Saj Italijani sami ne tajijo svojih aspiracij, in ko bi ne šlo tu za našo lastno kožo, bi se mi radi tega prav nič ne razgrevali. A tu je nepremostljiv prepad med nami in Italijani, ker to, kar bi bilo za njih odrešenje, bi bilo za nas smrt! Tu je ona točka, kjer se naši interesi križajo, zato med nami ne more priti do sporazuma.

Mi obžalujemo to. Kakor smo to že obžalovali sto in stokrat, obžalujemo tudi danes, da med nami in Italijani ne more priti do sporazuma. Odkritostni prijatelji italijanske kulture smo, ali za ceno te kulture se vendar le ne moremo odpovedati svoji narodni samobitnosti, svojim lastnim idealom in stremljenjem. Kljub temu pa smo uverjeni, da pride med nami in Italijani enkrat do sporazuma. Ali to se zgodi šele tedaj, ko izginejo iz italijanske družbe predsodki, ki v Slovanih ne vidijo enakovrednih ljudi, ampak sebi podrejene sužnje. Nadejamo se, da se to zgodi vsaj v prihodnjih 50 letih in da bodo o proslavi stoletnice istrske deželne ustave mogli tudi istrski Slovenci in Hrvatji reči, da je z deželno ustavo tudi za njih napočila nova doba.

Dogodki na Hrvaškem.

Delovanje hrvatske delegacije v Budimpešti. — Izstop posl. Zbierzchowskega. — Proces Hinkovič. — Zbližanje Radičevcev in frankofurtimašev.

Zagreb, 4. IV.

—B— Oči vse Hrvatske so vprte sedaj v Budimpešto. Ves narod spremlja z napestjo delovanje Tomašičeve delegacije. Hrvatska delegacija v ogrsko-hrvatskem saboru si je — s Tomašičem na čelu — nadela nalogo, da pridobi Hrvatoma zadoščenje, da sanira nagodbno kršenje, storjeno z železniško pragmatiko. Štiri leta že traja ta borba. Padle so tri vlade, izvedene so bile tri volitve, videli smo premeščenja uradnikov, inscenirana sta bila „veleizdajniški“ in „Friedjungov proces“ — ali nič ni pomagalo. Narod je zahteval in zahteva vršenje zakona ter stoji na braniku pravice hrvatskega jezika. Prišel je Tomašič z oljinko vejico miru v roki, obljubil je sanacijo nagodbe, sklenil pakt s koalicijo z obvezo odstranjenja pragmatike. Koalicija je zaupala Khuenovcu — a on jo je prevaril! Še več: oslabil jo je in razdvojil.

In prišel je čas, ko je hrvatska delegacija izšla v Budimpešto debato o pragmatiki. Prišel je čas, ki nam je pokazal Tomašičeve obljube v pravi luči. Khuen hoče umakniti pragmatiko, ali potem izdati naredbo, s katero bi bila uzakonjena pravica madjarskega in hrvatskega jezika na Hrvaškem!! Ta naredba bo izdana — kakor je Khuen obljubil — na jesen, po hrvatskih volitvah. To vzbuja sum. Če ima ta naredba res spoštovati nagodbenim potom zajamčeno pravico hrvatskega jezika, bi jo Khuen lahko objavil — takoj! Saj bi naredba, ki bi popolnoma zadovoljila Hrvate, le služila banu Tomašiču v reklamo!

Jedini med hrvatskimi delegati, navzočimi v Budimpešti, dr. Zbierzchowsky, ni zadovoljen s Khuenovim odgovorom ter je prijavil svoj izstop iz „osješkega kluba“. Tudi drugi sicer niso zadovoljni, ali morajo molčati.

Najnovejši dogodki v Budimpešti so delegate še bližje pritisnili k Tomašiču. Tako-zvana „osješka grupa“ je izgubila še tisto

malo samostojnega nastopa, ki ga je imela začetkoma. Izstop Zbierzchowskega je prišel koaliciji v prilog.

Med tem pa so se po Tomašičevi inicijativi združili za skupni nastop na volitvah Radičevci in franko-furtimaši. To pa prisili zopet koalicijo in stranko dra. Mile Starčevića v skupno akcijo proti njim, ako ne prodre med tem predlog, da vsa opozicija jedinstveno nastopi na volitvah proti Tomašiču. V smislu tega predloga bi vse opozicijske stranke obdržale svoje mandate, a mandate, ki bi jih iztrgale Tomašičevim pristajam, bi razdelile med seboj.

Uradne „Narodne Novine“ branijo postopanje državnega pravdnštva proti dru. Hinkoviču. (O tem smo razpravljali mi predvčerajšnjim v posebnem članku. Op. ured.) Značilno je, da celo „Obzor“, ki sicer sledi Tomašičevi politiki, kritizira to postopanje. *Proces proti Hinkoviču bo pomenjal revizijo velerbskega procesa in ako ne varajo vsi znaki, se bosta vlada in sodnija zopet — blamirali!*

TURČIJA.

Albanske zmešnjave in Črnagora.

Londonski listi javljajo s Cetinja, da je črnogorska vlada odredila delno mobilizacijo.

Ob enem javljajo, da je črnogorska vlada poslala velenilam spomenico o dogodkih v Albaniji. V spomenici je navedena cela vrsta dogodkov, ki so se v zadnjem času odigrali na meji in ki bi utegnili roditi težkih posledic. — Zato opozarja črnogorska vlada velenile na te dogodke, da se izogne morebitnim poznejim očitanjem.

Iz Soluna poročajo: Tu splošno sodijo, da bodo boji nadaljevali. Albanci, ki so bili pri Tuzi odbiti, so se umaknili v goré. Turške čete so na potu po morju in utegnile dospeti koncem tekočega tedna. Dočim so se ustaši bojevali dosedaj le ob železnici in so imeli proti sebi strojne puške in artilerijo, utegnile sedaj izkoristiti ugodnost znanega jim terena v hribih. Ustaši imajo dovolj streljiva, katero dobivajo deloma iz Črnogore. Pred par dnevi so turške čete prestrigle transport municije, ki je prihajal iz Črnogore.

Pri bojih v Tuzi so imeli Albanci 30 in Turki 50 mrtvih ter mnogo ranjenih. Ranjence so spravili večinoma na črnogorsko ozemlje.

CETINJE 5. General Vukotić je bil odpislan na mejo v Tusi, da ukrene kakor vrhni komisar vse potrebne odredbe za najstrožjo nevtiraliteto.

Ljudsko štetje.

Sedaj so začeli zasledovati dopisnike „Edinosti“!

Anton Pečnik, upokojeni sprevodnik južne železnice, stanujoči na Greti, v ul. Salvatoio št. 119, je bil poklican meseca januarja na sekcijo v Rojanu, naj prinese izpis iz matice za oba sina. Storil je tako in vprašal izredno, je-li sedaj vse v redu, čemur so tudi oni izredno pritrdili. Opravičeno je torej mislil, da je storil svojo dolžnost in da ga ne bodo več nadlegovali. Od tedaj so tudi res minili skoro trije meseci, da je imel mir. Za včeraj pa je bil zopet pozvan na rečeno sekcijo, kjer so ga vprašali, kdaj je šel v pokoj? — Na tozadevno pojasnilo, da je vpokojen od leta 1901, so mu zopet odgovorili, da zadostuje, ker tega da so še potrebovali. Hotel je oditi, ali na njegovo veliko začudenje ga je jedan uradnikov apostrofiral po italijanski: *Vi ste bili tisti, ki ste poslali v „Edinost“ od 2. febr. neko notico o „slovenskih Kalabrežih“!*

Pečnik je odgovoril, da to ni res, da on ne ve nič o tem!

To je zopet — nova impertinenca, s katero so hoteli strašiti Pečnika. V prvo Pečnik ni dopisal one notice, v drugo pa: kdo je dal magistratovcem oblast, da zasledujejo dopisnike slovenskih listov, ali jih celo kličejo na odgovor? Kdo jim je poveril cenzuro nad slovenskimi listi? Ta slučaj dokazuje zopet, da ljudje, ki jim je magistrat s privolenjem c. k. vlade poveril tako važno funkcijo, ne poznajo ne svojih dolžnosti, ne svojih pravic! Dotičnega gospoda pa, o katerem Pečnik sluti, da ga je šel tožiti na sekcijo, opozarja, naj ga pusti pri miru, sicer utegneta drugače obracunati.

Slednjič izjavlja Pečnik še enkrat, da njegov občevalni jezik je slovenski — in pri tem mora ostati!

Domače vesti.

Imenovanje. Kontrolor male loterije Julij Drexler v Gradcu je imenovan upraviteljem loterijskega urada v Trstu.

Zaupnikom Pol. Društva „Edinost“! Podpisani odbor vabi društvene zaupnike, da se udeležijo v polnem številu zaupnih sestankov, sklicanih v „Sokolovo“ dvorano:

Za mesto na dan 8. tek. m., v soboto, ob 8. uri zvečer, in za okolico na dan 9. tek. m., v nedeljo, ob 9. uri dopoldne.

Glede zaupnikov za mesto se povdarja, da se pismena vabila niso mogla nasloviti na vse one, ki so poklicani sodelovati kot zaupniki našega Političnega Društva pri novih volitvah v poslansko zbornico. Vsak rodoljub, ki ima veselja in sposobnosti za to opravilo, naj se smatra za povabljenega tem potom.

Okoliški zaupniki naj uvažujejo, da je to nedeljo, ob 10. uri, občni zbor „Tržaške posojilnice in hranilnice, katerega se marsikdo izmed odbornikov Pol. Društva in ostalih zborovalcev ima udeležiti. — Zato mora zaupniški sestanek v nedeljo vsekakor priti točno ob 9. uri dopol.

Odbor pol. dr. „Edinost“.

Odsek političnega društva „Edinost“ pri Sv. Jakobu ima drevi ob 9. uri važno sejo v „Konsumnem društvu“ pri Sv. Jakobu. Gg. odbornike in zaupnike se uljudno vabi.

Volilni imeniki. Mestni magistrat naznanja, da imajo vsi oni, ki si žele naročiti tiskani imenik, prijaviti to XX. oddelku magistrata, v ulici SS. Martiri št. 4, I. in to do 11. aprila t. l. v urah od 9. do 12. opoldne. Na poznejša naročila se ne bo oziralo. Kdor se je zglasil, je obvezan plačati dotični znesek in sicer v 8 dneh po 11. aprilu 50%, približnih stroškov. Ostali znesek bo plačati ob prejemu imenika. Od onih, ki so naročili, a niso prevzeli imenika, bo mogel magistrat iztirjati tozadevni znesek eksekutivnim potom. Razpošiljanje se prične s prvim dnevom nastopivše reklamacijske dobe, kar bo razglašeno s posebnimi naznanili. Te odredbe veljajo tudi za eventualne dodatke k volilnemu imeniku.

Oni našinci torej, ki si žele nabaviti imenik, naj se nemudoma zgloše v gori označenem magistratnem uradu.

† Vojteh Anžlovar. — Iz Tolmina: Preminula je nežna cvetka, zato pišem s solzami v očeh in z bridko bolečino v srcu par besed v zadnji pozdrav.

Še ne 15-letni Vojteh je prišel v spremstvu svojega očeta, nadučitelja v Marzighah, v Tolmin in vstopil v pripravnico za učiteljsko. Bil je nadarjen dečko, učil se je pridno vseh predmetov, a s posebno vnmemo se je oprijel učenja slov. jezika. Pred kratkim so pisali gojenci nalogo po znanem Gregorčičevemu reku „Dolžan ni samo, kar veleva mu stan —“. Vojteh je pisal z velikim navdušenjem, bleščočimi očmi. „Ko dorastem in dosežem svoj vzvišeni smoter, tedaj pa posvetim vse moči Tebi, mila moja Istra, tužna sicer, a krasna in meni nad vse draga!“ tako je dovršil svojo lepo nalogo. In danes počiva idealni mladenič na tržaškem pokopališču in z njim so zaspale vse lepe nade, vsi plemeniti načrti!

Žalost mi stiska srce, ko se spominjam malenkosti, ki je spravila ubozega Vojteha v prerani grob. Na bradi se mu je napravil neznamen tur; najbrže se je kaj praskal, kajti brada je začela polagoma otekati. Ko ga je šol. voditelj poslal k zdravniku, ni bilo še nič hudega. Čez 2 dni je postalo nevarno in moral je nemudoma v tržaško bolnišnico. Dan za dnevom smo čakali poročila iz Trsta; kar je prinesla „Edinost“ njegovo osmrtnico. Njegova smrt je bridko iznenadila vse Tolmince, ki so se živo zanimali za njegovo stanje, navdala je z globoko žalostjo vse sogojence in učitelja, ki rosi solze na prezgodnji grob ljubljene učenca.

Z Bogom, ljubljani Vojteh, počivaj sladko, na svidenje nad zvezdami!

Saksonski kralj v Trstu. — Z brzim parnikom austr. Lloydja „Semiramis“ je včeraj ob 2.30 uri iz Aleksandrije dospel semkaj saksonski kralj Friderik Avgust s svojim spremstvom. „Semiramis“ se je usidrala v svobodni luki. Kralja, ki se je izkral ob 3.30 uri, je pozdravil namestnik princ Hohenlohe, ravnatelj policije, dvorni svetnik Manussi in podpredsednik upravnega sveta avstrijskega Lloydja F. Vivante. Kralj se je nato v avtomobilu odpeljal s svojim spremstvom v Opatijo. Kralj ostane v Opatiji osem dni. Nastanil se je v hotelu „Stefanie“ pod imenom grof Hilfenburg.

Zavodu sv. Nikolaja je doposlalo iz Ljubljane „Splošno slovensko žensko društvo“ 400 K kakor dobiček „srečolova“ na veselici „Domovine“. Lepa in srčna hvala ljubljanskim damam za njih naklonjenost in požrtvovalnost napram našemu zavodu. — Istemu je podarilo „Delavsko podporno društvo“ 10 K, g. Cink Josip dodal 2 K. Lepa hvala!

Ciril-Metodova podružnica na Dunaju. Z Dunaja: Izobraževalno, zabavno in podporno društvo „Zvezda“ na Dunaju priredi na cvetno nedeljo, dne 9. aprila svojo mesečno zabavo. Zanimanje za to prireditve je veliko. Vzrok temu ni samo lep vspeh, ki ga je doseglo društvo s zadnjima prireditvama, ni samo želja, slišati spet milo domačo pesem v krogih rojakov — vzrok je v prvi vrsti vesela novica: dne 9. aprila se ustanovi na zabavnem večeru „Zvezde“ Ciril-Metodova podružnica na Dunaju. Daleč od drage domovine, mej tujim ljudstvom, nismo zabili zatiranih bratov ob meji; gorka želja je vsklila v naših srcih, da se postavimo v vrste onih, ki že leta in leta branijo ogroženo našo grudo. To željo, ki tli go-

tovo v vsakem slovenskem srcu, hočemo uresničiti, združiti se hočemo k skupnemu delu. Prepričani smo, da prihitijo vsi, ki jim tučina ni še umorila narodnega čuta, k ustanovitvi te podružnice, ki bo ne le pomoč zatiranim obmejnim bratom, ampak tudi močna vez dunajskih Slovencev. — Spored, ki nam ga bo nudila „Zvezda“ ob tej slavnostni priliki, je obširen in bogat na krasnih točkah. Poleg moškega in mešanega zbora pod spretnim vodstvom g. Pirnata bomo imeli prilike slišati sopran-solo g. ce H. in tenor-solo g. Koserja ter proizvajanja gosp. Trosta na glasovirju in gosp. Sajovica na gosli.

V nadi obilne udeležbe je društvo najelo veliko dvorano hotela „Post“, I., Drachengasse 3, in namenilo čisti dobiček deloma novi podružnici, deloma prepotrebemu dijaškemu podpornemu društvu na Dunaju.

Stari Dunajčan.

Narodno delo in narodni delavci. — Prejeli smo: Minole dni se je mnogo govorilo, jezilo, a še največ — smejalo, po Trstu in njega okolici na račun onega, ki je v svoji nepremišljenosti in domišljavosti v nekem listu objavil neka imena tržaških narodnih delavcev, katerim gre gotovo vsa čast. Stvar sama na sebi je bila malenkostna, torej bolj smešna, nego resna in jaz se le čudim, da ljudje, ki bi morali vsaj nekoliko poznati tržaške razmere, objavljajo take neslanosti! V Trstu imamo svoje politično vodstvo, ki dokazuje se svojim delom že vrsto let, da je vredno, da mu sledimo in je spoštujemo. To vodstvo ni nikak absoluten faktor, kakoršnji imajo drugod in žal — tu pa tam tudi med Slovenci. Naše vodstvo je popolnoma demokratično v smislu, da ne diktira — kakor delajo drugod — ampak dela vedno v sporazumu z narodom. Ker pa je to vodstvo odgovorno za znotraj in na zunaj, mora, ako vidi, da bi masa hotela česa, kar bi škodovalo naši narodni stvari, posezati vmes in se eventualno tudi upreti volji neinformirane javnosti. Da je tako postopanje vodstva pravo, o tem smo v Trstu in okolici prepričani vsi. Izjemo delajo le nekaterniki, ki ne poznajo ne Trsta in ne njega razmer. Sodnik o naših razmerah more biti le oni, ki te razmere res temeljito pozna, ki je te razmere proučeval mnogo let — in ne morda par mesecev, in ki je tudi že delal z narodom za narod! Ako bi pa hoteli napisati imenik vseh tržaških in okoličanskih narodnih delavcev, bi morali napisati precej veliko knjigo!

Tisoče imamo v Trstu in po okolici mož in žena, ki že leta in leta delajo in res delajo na našem narodnem polju. Tisoče jih je tu, ki bi zaslužili, da jih postavimo na častni oder narodnih bojevnikov in med temi je — priznamo tudi to brezpogojno — res lepo število Kranjcev. Mi pa ne bomo slavili posamičnih oseb, ker nečemo, da bi pri tem morda izpustili kogarsibodi in mu delali s tem krivico. Vsi ti bojevniki so vršili svojo dolžnost in vsem treba priznavati enake zasluge. Seveda je sleherni delal po svoji moči in po sredstvih, ki jih je imel na razpolago. Mi nečemo imeti izjem. Slovenci ali Slovani, Kranjci ali Primorci, klerikali ali liberalci — vsi delajmo v korist skupne naše narodnosti in ko dosežemo vse, česar naš narod potrebuje in kar mu gre po božjih in državnih zakonih — potem se bomo morda smeli tudi lahko malce spreti za prvenstvo; ali pozabiti ne smemo nikdar, da smo si bratje in da se bratje ne smejo klati med seboj!

Onim gospodom pa, ki imajo zmožnost, da lahko kaj napišejo, svetujem, naj ne pošiljajo v svet nepremišljenih notic in člankov in naj ne skušajo smešiti nas in našega vodstva — ker je gotovo, da s takim postopanjem smešijo le sami sebe, a ob enem podirajo, kar smo gradili mi s težkimi duševnimi in gmotnimi žrtvami!

Vsi bodimo — ako želite — prvaki, a vodstvo naše naj bo prvo med prvimi in gotov sem, da bo naša skupna narodna stvar ob takim razmerju še krasnejše napredovala! Na skupno delo za narod!

Vojak-prostak.

Vreme. Burja je brila tudi včeraj ves dan in minolo noč. Včeraj zjutraj je padla temperatura na tri stopinje. V gornji okolici in na Krasu so imeli celo led. V višje ležečih krajih na Krasu, v Brkinih in gorenji Istri je snežilo. Burja in mraz sta napravila precej škode na drevju, kjer je ozelenelo in cvete.

Na Gorenjskem je zapadel nov sneg. V Zagrebu je predvčeraj ves dan snežilo. Iz vseh krajev Ogrske prihajajo poročila o snegu in mrazu.

V Benetkah so imeli v torek pravi zimski dan.

Tudi iz drugih krajev Evrope poročajo o nenadni spremembi vremena. Tako razsajajo v Petrogradu, Revalu in drugih ruskih krajih veliki snežni viharji.

Tržaška mala kronika.

Nezvest poštni uradnik. Stevo Jovičević, star 25 let iz Ceklina v Črnigori, je bil voditelj avstrijske pošte v Baru. Poneveril je pa 351 K poštnega denarja in dne 27.

m. m. pobegnil najprej v Špič, Buduovo in Kotor, nato je pa prišel v Trst. V sled brzojavke c. in kr. odposlanca na Cetinju je bil Jovičević včeraj popoldne aretiran na kolodvoru državne železnice, ko je ravno hotel odpotovati. Priznal je, da je poneveril denar, ali samo 250 K. Rekel je, da se je hotel podati v Antwerpen, potem pa v Čikago, kjer ima brata. Pri njem so našli 435 K.

Samomor. Včeraj okoli 10. ure popoldne se je v svojem ambulatoriju v ulici Stadion št. 21 zastrupil obče spoštovani zdravnik dr. Oskar pl. de Fischer. Rojen je bil v Trstu leta 1863 ter je veljal med zdravniki za redkega veščaka. Bil je po narodnem prepričanju Nemec — sicer pa poštena blaga duša. Pred par meseci ga je potlačila influenza in od tedaj je bil vedno melanholičen. Zadnje dni pa je vidno pešal. Predno je izvršil samomor, je govoril postrežnici, da v soboto odpotuje za osem dni. Obenem pa je rekel, da ne ve, ako se in kdaj se vrne.

Zdravniki, katerih se je zbralo okoli umirajočega vse polno, sodijo, da je pokojniku omračil duh.

Loterijske številke, izrebane dne 5. aprila 1911:

Brno	42	6	25	7	30
Inomost	87	28	37	25	7

Koledar in vreme. — Danes: Sikst pap. — Jutri: Mati božja 7 žalosti.

Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 7° Cels. — Vreme včeraj: Jasno, močna burja.

— Vremenska napoved za Primorsko: Semtertja oblačno, deževno, hladno, burja.

Poskušen roparski umor.

K 23-letni gospej Alojziji Hafner, so-progi Lloydovega magazinerja, ki stanuje v ulici R. Manna št. 9., IV. nadstr. je prišel včeraj ob 12. uri opoludne, ko je bil soprog odsoten, nek 19-letni mizarski pomočnik. Ta pomočnik je bil gospej poznan že od prejšnjih del v njenem stanovanju. Rekel je, da ga je poslal mojster z nalogom, da vzame mero od pohištva v salonu, ker je neka stranka naročila povsem enako pohištvo. Gospa Hafner ni imela nikakega razloga, da bi dvomila v resničnost fantovih besed. Peljala ga je zato v salon, kjer se je učenec navidezno lotil dela, mejtem ko je ona sedla na divan, ter nekaj šivala. Naenkrat se je pomočnik vrgel na nič hudega slutečo gospo, ter jo z nožem zabodel v grlo. Ko je napadena gospa začela klicati na pomoč, je napadalec zbežal iz sobe. Dasi je bila gospa Hafner ranjena in je močno krvavela, je vendar skočila za njim. Ko je fant v hodniku zamenjal vrata, je zašel v neko sobo, je imela toliko prisotnosti duha, da je zaklenila vrata, v katerih je bil k sreči ključ. Ko so prišli redarji, so tako ujeli tička v kletki. Napadalec je 19-letni Fran Orel, doma iz Šmarji pri Vipavi, stanujoč v ulici Edmondo De Amicis s svojo sestro, ter je zaposlen pri mizarskem mojstru Dominiku Pignola v ulici Madonna del mare 6. Ko je prišlo redarstvo, so dobili Orela na oknu sobe, ko se je pripravljal, da bi skočil skozi okno.

Orel je bil v mesecu marcu štirikrat v stanovanju gospe Hafnerjeve in je znal, da je gospa po dnevu vedno sama. Pri zaslišavanju je izjavil, da je kupil nož v torek v trgovini železja bratov Dolfi na Velikem trgu za 55 vinarjev. Poznal je gospo Hafnerjevo že več časa in ker je bila zelo lepa, jo je močno zaželel. Tako je kupil nož, da bi jo prisilil, ako bi se mu ustavljala. Vrgel se je na njo, da bi jo posilil, a ker se je ona odločno branila in kričala, jo je ranih z nožem, da bi jo s tem prisilil, da molči.

Taji odločno, da bi bil nameraval jo oropati, hotel je le, da bi se mu udala.

Ko so ga odvedli v zapore, je rekel: „Razumem, da sem napravil neumnost“.

Gospa Hafnerjeva je bila zaslišana sinoči. Izjavila je, da je Orel medtem, ko je meril, zagledal v omari srebrne predmete. Tedaj se je bržkone v njem vzbudila misel, da bi izvršil roparski umor.

Porotno sodišče.

Zavratni umor na ljubimcu. Obtoženka oproščena.

Včeraj dopoldne je nadaljevala kazenska razprava proti Mariji Rossi, ki je obtožena radi zavratnega umora na svojem ljubimcu Rudolfu Sadnikar. Porotnikom je bilo stavljeno glavno vprašanje na zavratni umor in eventualno vprašanje na uboj. Javni obtožitelj, namestnik državnega pravdnika dr. Barzal je govoril skoraj eno uro in je pozval porotnike, naj ne povračajo, ampak naj podajo pravorek po pravičnosti. Branitelj je zagovarjal obtoženko in dredlagal oprostitev, nakar sta sledile replika in duplika. Po jasnem in objektivnem reasumeju predsednika višega dež. sod. svetnika dr. Andricha so se porotniki umaknili v svojo sobo na posvetovanje. Že po 35 minutah je načelnik naznanil, da so porotniki z 11 glasovi zanikali obe vprašanji. Nato je sodišče Marijo Rossi oprostilo obtožbe.

Razprava je končala ob 2. uri popoldne.

Društvene vesti.

Pevsko društvo „Primorec“ iz Trebiča priredi v nedeljo, dne 30. aprila 1911 svojo veselico s petjem, igro in godbo v prostorih „Gospodarskega društva“ v Trebiču. Uljudno vabimo bližnja bratska pevska društva kakor tudi vse druge ljubitelje petja in zabav, da se udeležijo iste.

Desetletnico svojega obstanka pa proslavi goriimenovano pevsko društvo „Primorec“ dne 5. junija t. l. na obširnem vrtu omenjenega „Gospodarskega društva“. Prosimo uljudno bratska pevska društva iz mesta in okolice, da blagovolijo upoštevati to našo slavnost ter izvolijo njihove, eventualno na ta dan določene prireditve opustiti.

Nadalje uljudno prosimo vsa pevska društva iz Trsta in okolice, kakor tudi ona iz bližnjega Krasa, da blagovolijo sodelovati v čim večjem številu pri tej naši slavnosti ter da blagovole naznaniti to svoje sodelovanje odboru pevskega društva „Primorec“ najkasneje do 20. maja t. l., da nam bo na ta način mogoče pravočasno in redno sestaviti svoj program.

Pričakujoč obilne zglasitve, bilježimo s spoštovanjem Odbor.

Odsek tržaškega Sokola na Proseku priredi v nedeljo 9. t. m. ob 2. uri pop. prvo ljudsko predavanje v prostorih „Gospodarskega društva“ na Proseku. Tema: „Človek in njega ključ do sreče“. Predava brat A. B.

Pevsko društvo „Ilirija“ pri Sv. Jakobu priredi na Velikonočni ponedeljek popoldanski izlet k g. Furlanu pri Zavljah. Odhod točno ob 2. uri od gostilne Babičeve.

Ob enem se naznanja, da priredi v nedeljo, dne 7. maja t. l. koncert s plesom v „Narodnem domu“ pri sv. Ivanu.

Učiteljsko društvo za Trst in okolico. Socijalni odsek. Seja izvrševalnega odbora (načelnikov) jutri po seji društvenega odbora.

Tržaškega podpornega in bralnega društva zadnja seja pred občinim zborom bo v petek 7. t. m. Na oljčno nedeljo 9. t. m. občni zbor.

„Dramatično društvo“. Danes ob 8. uri zvečer pevska vaja za zbor in za soliste.

Planinski sokoli! — Danes v četrtek sestanek na „Višavi“. Odkritje spominske plošče.

Le gor'!

Nar. del. organizacija

vabi na

izredni občni zbor

ki ga sklicuje v nedeljo, dne 9. aprila t. l. ob 10. uri predp. v društvenih prostorih (ulica Lavatoio št. 1) s sledečim

Dnevnim redom:

1. Definitivna ureditev podpornega fonda „Narodne delavske organizacije“.
2. Denarna organizacija našega delavstva.

Ozirom na veliki pomen preuredbe podpornih fondov, je dolžnost vsakega člana, da se udeleži tega izrednega občnega zbora.

TRST, meseca marca 1911.

ODBOR.

Skupina Lloydovega arsenala sklicuje za soboto, dne 8. t. m. ob 8. uri zvečer v prostorih N. D. O. pri sv. Jakobu, Campo S. Giacomo št. 5, I. nadstr. izredni občni zbor.

Krajevna skupina N. D. O. v Šklednju sklicuje tudi za soboto ob 8. uri zvečer izredni občni zbor v prostorih „Gospodarskega društva“.

Dnevni red obeh skupina je sledeči: 1. Definitivna ureditev podpornega fonda „Narodne delavske organizacije“; 2. denarna organizacija našega delavstva; 3. volitev načelstva; 4. slučajnosti.

Naznanja se vsem tovarišem odborom, da bo danes zvečer ob navadni uri odborova seja. Naprošeni so vsi odborniki ozirom na važnost, da se iste polnoštevilno udeležijo. Predsedništvo.

Izobraževalni odsek N. D. O. naznanja, da bo predaval danes zvečer v prostorih NDO ulica Lavatoio št. 1, I. g. Ivan Zorec o predmetu: „Planinstvo in izlet v beneško Slovenijo“. Začetek predavanja ob 8. uri zvečer. Vstopnina 10 vinarjev za osebo.

DAROVL

— Za sv. Jakobško podružnico CMD sta nabrali gospici Jelka Rapotec in Justa Benčič v nedeljo dne 2. aprila t. l. v gostilni g. Babiča K 5-02.

— Mesto venca na krsto blagopokojne gospe Marije Petrič iz Podgrada daruje družina Jenko Slavoj iz Podgrada K 10— za možko podružnico CMD. — Denar hrani uprava.

— Namesto venca na krsto pokojne gospe Neže Kodlja daruje obitelj Ludovika Šemič 10 kron za podružnico CMD na Greti.

Na obroke! JAKOB DUBINSKY Na obroke!
TRST — ulica dell' Olmo št. 1, II. nadstropje — Trst
Velika izbira izgotovljenih oblek za gospode in manufakturne blaga
ter moške in ženske suknje. 107
UGODNI POGOJI ZA PLAČILA NA OBROKE. Cene brez konkurence.

S. Hanibal Škerl

naznanja slav. občinstvu da je spet prevzel

svojo lastno pekarno v Sv. Ivanu pri Trstu na svoj račun.

Dobi se vsaki dan večkrat svež kruh, sladčice in moka iz prvih mlinov. Za obilen obisk se toplo priporoča svojim prvim odjemalcem in drugim.

Postrežba na dom.

Kuhajte! Pražite! Pečite!



samo z

jedilno mastjo

Ceres!

Jamstvo za popolno naravno čistost in najfinjšo kakovost daje samo beseda

Ceres

Jedilni masti „CERES“ da se prednost pred vsemi konkurenčnimi znamkami.

Dvokolesa, šivalni in kmetijski stroji, gramofoni itd. se dobivajo po čudovito nizki :: **Batjelu**, v Gorici, ceni pri št. 3-4. — Mehanična delavnica. Prodaja tudi na obroke. Ceniki franko. — OPOMBA: Kdor mi dvokolo, gramofon in šivalni stroj proda, dobi za 900 nagrado eno novo dvokolo.

Kron 6200!

AUTOMOBILI FORD 1911

Največja tovarna avta. Izdelovanje letno 40-000 voz adinega tipa CHASSIS 20 HP šest raznih tipov kočij. Kočija „FORD“ je najpopolnejša, najhitrejša in najekonomičnejša kar jih obstoji. — GENERALNI ZASTOPNIK

ANTON SKERL. TRST

Piazza Goldoni 10—11. Tel. 1734

Velika centralna garaga, ulica del Baohi 16, vogel ulice Bosohetta TELEFON 2247. STOCK PNEUM GOODRICH (amerikanske).

Automobili na posodo po zmerni ceni.

Varnost in vzdrževanje avtomobilov. — Solidna postrežba.

Hans Scheidler

zobotehnik

bivši: prvi Dr. Ferdinanda Tanzer zobotehnik

Sprejema od 9—1 in od 3—6.

Trst. Piazza C. Goldoni št. 5, II.

Simić & Co. - Trst

ul. S. Anastasio 8-10

OBAVLJA

Agenturske in komisijne posle

Bavi se s prodajo kolonijalnega blaga in nakupom dež. pridelkov.

Velike nove prodajalnice pohištva in tapetarij

:: Paolo Gastwirth ::

TRST, ul. Stadlon št. 6 - Telefon 22-85 (hiša gledališča Fenice)

Dva oddelka: Fino pohištvo — Navadno pohištvo. Cene zmjerne.

Bogata izbira izbira popolnih sob od 300 do 4000 kron Jedilne sobe. Sprejemne in kadilne dvorane v najnovejšem slogu. — SPECIJALITETA: Železno in medeno pohištvo

Bogata izbira vsakovrstnih stolic. — Popolne opreme in posamezni deli.

Odlikovana krojačnica

Avgust Stular

TRST - Via delle Poste št. 12, I. nad. - TRST

izvršuje pomladanske in

letne obleke

Cene zmjerne. Delo solidno.

R. Gasperini, Trst

Telefon št. 1974. SPEDITER Via Economo št. 10

Prevozno podjetje

o. kr. avstrijskih drž. železnice

2061

Sprejme razcarinjanje kakoršnegasibodi blaga iz mitnic, dostavljanje na dom.

POŠILJATVE, POTEGA KOVČGOV. NAJDOGOVORNEJŠE CENE.

Zastopstvo trrdke „CEMENT“

Tovarna cementa „PORTLAND“ v Spljetu. PRODAJA NA DROBNO. CENE BREZ KONKURENCE.

TRŽAŠKA GLEDALIŠČA.

VERDI. Sinočnja predstava Wagnerjeve opere „Mrak bogov“ je bila v čast gospe Burchi, nedosegljivi Brunhildi. Izborna umetnica je bila predmet navdušenih ovacij.

Danes repriza opere „Mrak bogov“ ob ljudskih cenah.

ROSSETTI. Danes premijera Leharjeve operete „Ciganska ljubezen“.

EDEN. Varijetetna predstava.

Vesti iz Goriške.

x Slovensko gledališče v Gorici vzbuja veliko zanimanje med našim občinstvom. Obisk je poveljen, igra povprečno dobra. V torek so uprizorili legendo „Tujec“. V četrtek uprizore izvirno češko veseligoj Jaroslava Vrchlického: „Noč na Karlsteinu“. To je vzor češke drame, ki je bila prevedena tudi v nemščino in je povzeta iz življenja slavnega češkega kralja in rimskega cesarja Karla IV. Ko je pred leti naš cesar posetil Prago, se je udeležil tudi slavnostne predstave v „Narodnem divadlu“. Igrali so mu: „Noč na Karlsteinu“, kakor svoje najboljšo dramatsko delo.

V soboto dne 8. aprila uprizore dramo „Tajfun“ iz japonskega življenja, ki je dosegla v Ljubljani sijajen uspeh.

x Proces „Banca Popolare“. Ta proces radi poloma laške ljudske banke, ki je svojočasno vzbujal veliko senzacijo, ker so po njem uničeni razni laški prvaki, se bo vršil (kakor smo že javili) pred prihodnjo poroto v Gorici. Naravno, da pričakuje vsa dežela te pravde z napetim zanimanjem.

Vesti iz Istre.

Kdo je kriv na homatijah v Žminju? Prejeli smo od tam daljši dopis, iz katerega — po načelu: audiatur ad altera pars — posnemljemo:

Na homatijah je kriv tudi gosp. župnik, ker je prenestren. Tu sta nastavljeni dva hrvatska učitelja, oženjena z resničnima italijankama, oziroma sta jim bili ženi vzgojeni v italijanskem duhu. Ali ona dva sta narodnjaka, ki vzgajata otroke v narodnem duhu in ki med seboj in z drugimi občujeta izključno hrvatski. Kar se tiče gospe učiteljice Lidije Mavrovičeve, je g. župnik sam deloval na to, da je bila imenovana za učiteljico v Žminju, da-si je dobro poznal njene očeta in njeno obitelj. Z družino Mavrovičev je živel g. župnik v največjem prijateljstvu, dočim se ni učiteljica radi nekega žaljenja oddaljila od župnikove nečakinje. Radi tega je sledilo maščevanje z dopisi po raznih listih. In ti napadi so res dosegli, da je Maurovič — oče učiteljice — povodom ljudskega štetja navedel italijanski občevalni jezik, česar seveda nikdo ne more odobravati. Ko je doslej stal na strani Hrvatov, ko otroci njegovi obiskujejo hrvatsko šolo, ko mu je hči nameščena na hrvatski šoli, zahtevati je bilo od njega, da se vpiše za Hrvata, čeprav doma govore italijanski!

Vendar vprašamo: kdo je kriv na tem, da se je ta precej vplivna rodbina odvrnila od Hrvatov?

Iz Kanfanara. „Polaer Tagblatt“ piše v svoji številki 1815 od 26. p. m. pod naslovom „Politisches aus Kanfanaro“: „Zadnje občinske volitve v Kanfanaru so se izvedle pod čudnimi okoliščinami. Ko je namreč bivši župan izprevidel, da mora volitev zagotoviti Hrvatom večino, okrenil je ladijo svoje italijansko-liberalne politike ter obljubil Hrvatom, da bo vladal občino v hrvatskem duhu. In res je na ta način dosegel zopetno izvolitev županom. — Ta njegova sprememba pa je trajala le kratko časa: vzpostavljen zopet v svoje stare pravice, izbruhnil je v njem italijanski duh z vso močjo in „podeštat“ je zopet vladal po italijansko-nacionalnem pravu. Zvesto ob strani mu stoji po duhu in prepričanju sorodni občinski tajnik (recte pisar) Cossara (recte Košara), nekdanji uslužbenec pri tukajšnji (puljski) okrajni sodnici, ki pa je bil močno osumljen anarhistične propagande in vsled tega odpuščen iz državne službe, nakar ga je kakor „patrijota“ vsprejel kanfanarski župan v občinsko službo. Proti režimu teh dveh so se vsprotivili hrvatski občinski zastopniki (17:13 Italijanom (?) ter so pred več tedni predložili svojo demisijo, da bi s tem dosegli nove volitve, ki naj bi dovedle do razmer, ki bi odgovarjale resničnemu številu ene in druge narodnosti. Odločitev te zadeve je bila prepuščena c. kr. namestništvu. Vmešali pa so se v to zadevo italijanski deželni odborniki in dosegli so pri najvišji tržaški drž. oblasti rešitev po svoji želji. Kakor smo izvedeli, c. kr. namestništvo ni vsprejelo odpovedi kanfanarskih občinskih zastopnikov, ampak je odločilo, da morajo ti še nadalje obdržati in izvrševati svoj posel kakor občinski zastopniki. Oni, ki bi se protivili, bodo kaznovani z globami, predvidjenimi v tozadevnem zakonu.

Predvidjati pa je, da tudi ta odredba ne vzpostavi v Kanfanaru miru na političnem in gospodarskem polju. V tej občini utegne kmalu zavladati popolna anarhija, ker je velika večina naroda popolnoma protivna režimu posili-tajnika Košare, četudi bi se molče potrpelo, da bi župan še nadalje nemoteno uradoval.

Tako „Polaer Tagblatt“. Spopolniti bi mogli ta članek v nemškem jeziku le v to-

liko, da miso Hrvati predložili svoje demisije šele pred več tedni, ampak še v juliju pr. l. Torej že čez osem mesecev barantata deželni odbor in c. k. namestništvo, kako bi rešili to zadevo. Med tem pa je občina brez zastopstva, brez proračuna itd. Neomejen vladar občine pa je županov — pisar Košara! Kako dolgo bo trajalo to stanje ex-lex? Mera bo kmalu polna!...

Žalostno je, da vlada ne upošteva volje naroda, pač pa fanatično zagriženost peščice priseljenih tujcev. To naj bi bila torej občinska avtonomija: ako večina občinskih zastopnikov, terorizirana do skrajnosti, podaja svojo demisijo, a jo potem vlada, po želji teroristov, po osemmesečnem pogajanju z italijanskimi deželnimi odborniki sili, da mora odtegniti svojo demisijo ter se pokoriti teroristom! — To je skrajni terorizem, ne pa avtonomija! Videant consules...

Iz šolske službe. Ravnatelj državne realne gimnazije z italijanskim učnim jezikom v Puli Josip Vettach je pomaknjen v šesti činovni razred.

Razne vesti.

V 70. letu postal poročnik. Cesar je podelil lajtnantsko saržo najstarejšemu stražmeštru skupne armade, Vincencu vitezu Quolfingerju pl. Steinsberg, ki je 46 let služil v huzarskem polku št. 7 in so ga nedavno vpokojili.

MALI OGLASI

MALI OGLASI se računajo po 4 stot. besedo. Masno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina znaša 40 stot. Plača se takoj inšer. oddelku.

Meblovano sobo in hrano oddaje se v ulici Gaspare Gozzi št. 3, II. nad., vrata 16. 611

Josip Trampuš Trst, ulica Industrija št. 3 (Sv. Jakob) priporoča svoje pekarije. Vedkrat na dan svež kruh. Zaloga moka vsake vrste iz prvih mlinov. Vino in likerji v steklenih ošab. Sladčice iz bliskoti. 1928

Županstvo v Prvačini vabi svoje občinarje, bivajoče najmanj 10 let v Trstu, ki želijo brezplačno doseči domovinsko pravico tržaško, da se oglašijo vsako popoldne od 6.—7. ure pri A. Laneve, kazenskemu zagovorniku v Trstu, Scala al Belvedere št. 4, I. 380

Albanija in Albanci. Spisal: Niko Minič. Cena 20 vin. Albansko vprašanje je zopet na dnevnem redu in dežela v revoluciji. Kogar torej zanima ta čudna dežela, naj kupi gori omenjeno zanimivo brošurico, ki se dobi v vseh slov. knjigarnah. 717

Veliko množino hrastovega lesa za ladje otesanega in okroglega v vsaki velikosti prodajem. Josip Puhalič, Lanišče (Istra). 596

Redka prilika. Šivalni stroji nabavljeni na dražbi po izjemnih cenah. Singer za družino 62 kron, zelo fin, moderni in uporabljeni za vsa o dela kakor tudi za vezene, s šestimi predalčki, ugodna miza kron 160, druga vrsta bolj enostavna tudi za vezene kron 100. Jamčijo se za tri leta. Via S. Caterina št. 7 na dvorišču. 593

Kdor hoče kupiti gostilne, kavarne, prodajalnice likerjev in druga podjetja, najemščine hiš, dvorcev, v mestu in zunaj, naj se obrne s polnim zaupanjem na Hermana Kolaršič, Caffè Corso 9—11, 3—6. Telefon št. 825. 567

Jajca furlanska po K 660, štajerska po K 520 sto komadov. Trst, ulica Giosuè Carducci 40, v dvorišču, Nazarij Čok. 598

Delavnica čevljev Domenico Centrone priporoča svoje delavnice čevljev, katera se nahaja v Trstu, ulica della Guardia 27. Sprejema se naročila po meri in popravke. 441

GOSTILNA N. D. O.

ki jo sedaj vodi g. HENRIK KOSIČ je popolnoma na novo preurejena in po najmodernejšem slogu slikana. Točijo se različna pristna vina. Ob vsakem času se dobijo gorka in mrzla jedila.

Gostilna je otvorena vsako soboto in nedeljo do 1. ure popoldne.

ZDRAVILNO PIVO dvojnega kvasa

založna marka „Sveti Stefan“

Zdravniki-profesorji Cervelli, Garzilli, Cassini, Fiore in Mancini iz Rima, zdravnik Lizza iz Neapolja ter še več drugih so izjavili, da je to pivo ne samo izvrstnega okusa, ampak tudi koristno za nerazvite in anemične in vrhu tega za konvalascente in matere, ki dojijo.

ZALOGA: v Trstu, vld Valdirivo 32. Telefon št. 2001. (D.)

Dr. Karl Ernst

univ. med. zobozdravnik

Trst, Piazza C. Goldoni št. 5, II. nadstropje.

Sprejema od 9—1. in od 3—6. pop.

Veliko skladišče izgotov. oblek za moške in dečke

Alla Fiducia

ulica Scorzeria št. 4 (vogal ul. Arcata)

Velik izbor suknjenih oblek za moške, modernih pisanih od kron 18 dalje. Moške obleke iz sukna in volne, moderno pisane in po modernem kroju od K 24 dalje. Obleke za dečke razno pisane in raznih barv od K 13 dalje. Suknene obleke za otroke v raznih oblikah od K 5 dalje.

Hlače za moške iz pisan. sukna od K 5 dalje

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov

Izdiranje zobov brez

vsake bolečine

Dr. J. Čermák V. Tuscher

: zobozdravnik : koncesij. zobni tehnik

TRST

ulica della Caserma št. 13, II. n.

Zaloga belega in črnega

vina

JOSIP PERTOT

Barkovlje - Trst. 225

Antonio Spanghero

DEKORATIVNI SLIKAR

Naslednik tvrdke DELALNICA: DOMENICO DELISE. Via Madonna 7.

Telefon 160 Trst Telefon 160.

VELIKA ZALOGA. - Papir za

tapeciranje najboljših tavn.

Prevzame vsakovrstna stavbena dela in dekoracije za sobe. — SPQUALITETA: Imitacije lesa in marmerja, izložne table.

Vek. Petrovčič

čevljarski mojster

Trst, ul. Barr. vecchia 40.

Zaloga izdelanih domačih čevljev.

Sprejemajo se naročila po meri.

Najboljše in najcenej. gorivo

Briquettes znam. „Klara“

Izključna zaloga SILVIO MALOSI

Trst, ulica Gelsi št. 3

TELEFON 18-89.

Cena: 4 stot. kilogram

z dostavljenjem franko.

Vozno podjetje

Tvrđka Ant. Schepitz

Naročajo se vozovi:

Piazza Stazione št. 5, telefon 1441.

Barkovlje, telefon št. 1023.

Novo pogrebno podjetje v Trstu

Corso št. 49 (vogal Piazza C. Goldoni) Telefon 1402

Popolnoma preskrbljeno z vso potrebno opravo za izvršitev pogrebov vsakega razreda. Ima na izbero monumentalne voze s steklom in električno razsvetljavo, črno-zlate črno-srebrne, belo-zlate itd. Prevaža mrljice na vse dele sveta. — Umetna oprava za postavljanje mrtvaških SOB in ODOV. Prodaja razne krste, sveče, vence iz umetni. svežih cvetlic, porcelane, perle, metala VSE MRTVAŠKE PREDMETE. — Cene ugodne.

Krojačnica za civiliste in vojake ..

Franjo Polanec

v Trstu, via S. Giacomo (Corso) 6 II. n. Priporoča se slavnemu občinstvu in vojaštvu za vsakovrstna dela. Blago prve vrste, delo solidno, cene zmernе.

... ŠOLA ZA JEZIKE ...

Polyglotte Acquadotto št. 16

prvo nadstropje.

Nova metoda za učenje modernih jezikov.

Izvanredno ugodna prilika!!!

Nemško . 8 lekcij Kron 4 { Dve ... lekciji

Francosko 8 lekcij Kron 6 { v aki : teden.

Angleško . 8 lekcij Kron 6

Vpiše se lahko vsak dan od 11.—1. in 7.—9.

Ravnatelj lastnik Prof. Paolo Marquardt.

Velika pekarna in

sladčičarna

Trst, ulica Istria št. 8 opravljena po naj-

modernejšem sistemu. — Prodajam svež

kruh 3 krat na dan, ter razne sladčice,

biškote in likerje.

Za obilen obisk se priporočam

Josip Fabjan.

1861 Pol stoletja uspehov 1911

V vseh lekarnah v Trstu in zunaj se dobē

Pastiglie Prendini

proti kašlju

boleznj v grlu, hripavosti, kataru

Glavna zaloga: LEKARNA PRENDINI.

Preprodajalom velik popust.

303

Bogomil Pino

Pozor! ima svojo novo

prodajalno

UK

TRST ul

Vine, Se lin

št. 13 ..

nasproti cerk

sv. Ant. nov.

VERIŽICE

po tov. cenah